

Gallup i Oravais

■ Återvinningsstationen är ett bekant ställe för de som bor i Oravais, men hur står det till med kännedomen om vad som är elavfall?

SID 16

2 • 2008

eko.

EKOROSKS KUNDTIDNING • EKOROSKIN ASIAKASLEHTI

Tässä numerossa

■ Kaikki jätehuollon muutoksista vuodenvaihteen jälkeen!

LIITE ULLAVALAISILLE

Svart eller ljus?

■ Hör den kladdiga yoghurtburken hemma i svarta eller ljusa påsen? Läs hemmets avfallsguide i detta nummer.

SID 8

Kestovaipat ylivoimaisesti ekoystävällisin vaihtoehto

■ Tytti Lehtola tyrmää myytin biohajoavan maisivaipan ekologisuudesta ja ihmettelee, miksi ihmisravintoa käytetään kertatuotteeseen. Yhden lapsen kertavaipoista jätettä syntyy noin 1 500 kg, kun kestovaippoja tarvitaan 30 kpl lapsen vaipattamiseen. Kestovaippojen elinikä ylittää yhden lapsen vaippaiän, ne voidaan käyttää vielä toiselle lapselle tai myydä.

SIVU 2

Ympäristömerkit tie ekoystävälliseen kulutukseen

Ympäristömerkitty tuote vaikuttaa markkinavoimiin

Samuel Nilsströmin vaatteet pestään ympäristömerkityllä pesujauheella. Tosin pesujauhetta ei valittu ympäristömerkin vuoksi, vaan astma- ja allergialiiton hyväksynnän takia, äiti Karin Nilsström toteaa.

Miljömärkta produkter påverkar marknadskrafterna

■ Våra val i butiken, miljömärkt vara eller inte, lokalproducerat eller inte, påverkar en lång rad leverantörer som vi har svårt att övervaka eller ens är medvetna om. Men hur ska vi då göra? Hur kan vi veta om den vara eller tjänst vi köper är framställd på bäs-

ta möjliga sätt? Kan vi alls konsumera med någorlunda gott samvete? Detta nummer av Ekopunkten behandlar konsumtion ur ett etiskt perspektiv, kan man vara en etisk konsument?

Läs mera på sidan 4 Lue lisää sivulta 10

Hållbar utveckling - är det möjligt?

Idag förbrukar vi mer naturresurser än det uppstår nya tillgångar, den samlade produktionen och konsumtionen beräknas överstiga jordens långsiktiga ekologiska bärkraft med cirka 25 procent. Dessutom har man konstaterat att de rikaste 14 procenten förbrukar 56 procent av alla tillgångar. Med dagens teknik skulle det krävas tre, fyra planeter till för att ge hela världen en levnadsstandard på samma nivå som i Europa och USA.

Vi kan alltså konstatera att den nuvarande förbrukningen av naturresurser delvis är helt orimlig. Förbrukningen måste förändras och ses ur ett långsiktigt perspektiv. FN:s Brundtlandkommission myntade uttrycket hållbar utveckling som behandlar bl.a. förbrukningen ur ett globalt, nationellt och lokalt perspektiv. Brundtlandkommissionens sammanfattning lyder på följande sätt:

Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

Är hållbar utveckling realistisk eller ens möjlig utan att det påverkar vår livsstil? frågar sig många idag när EU ställer skyhöga klimatmål på t.ex. koldioxidutsläppen. Svaret är att våra dagliga val är helt avgörande. De små besluten vi fattar i vardagen påverkar förbrukningen av naturresurserna på jordklotet och påverkar möjligheterna till en hållbar utveckling. Producenterna och handeln måste också förse oss med varor och tjänster som tillåter en hållbar utveckling. Sen beror allt på oss själva.

Etisk konsumtion är inte nog, medvetna konsumenter inser att en minskning av avfallsberget också är av nöden. t.ex. genom att undvika engångsprodukter. Som vid all annan verksamhet är det vår moraluppfattning som styr. Har du samvete att fortsätta som förut?

Pia Grankvist, informatör

Kestävä kehitys - onko se mahdollista?

Kulutamme nykypäivänä luonnonvaroja enemmän kuin uusia syntyy, laskelmien mukaan tuotanto ja kulutus yhdessä ylittävät pitkällä aikavälillä maapallon kantokyvyn rajan 25 prosentilla. Lisäksi on todettu, että rikkain 14 prosenttia ihmiskunnasta kuluttaa 56 prosenttia kaikista luonnonvaroista. Nykypäivän tekniikalla tarvittaisiin planeettoja lisää kolme tai neljä kappaletta, jotta pystyttäisiin nostamaan koko ihmiskunnan elintason samalle tasolle kuin eurooppalaisten ja amerikkalaisten elintaso.

Me voimme siis todeta, että nykyinen luonnonvarojen kulutus on osittain täysin suhteeton. Kulutusta on muutettava ja katsottava pitkällä aikavälillä. YK:n Brundtlandkomissio loi ilmaisun kestävästä kehityksestä, se käsittelee mm. kulutusta globaalista, kansallisesta ja paikallisesta näkökulmasta. Brundtlandkomission yhteenveto on seuraava:

Kestävä kehitys voidaan määritellä kehitykseksi, jossa ihmiskunnan nykyiset perustarpeet tyydytetään viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omansa.

Onko tämä realistinen tavoite, onko se edes käytännössä mahdollinen? Moni epäilee kestävä kehityksen mahdollisuutta EU:n ilmastotavoitteiden tiukentaessa hiilidioksidipäästötavoitteita kovasti. Vastaus piilee meidän kaikkien tekemisissä arkisissa valinnoissa. Ne vaikuttavat luonnonvarojen kulutukseen ja kestävä kehityksen mahdollisuuksiin. Tuottajien ja kaupan on tarjottava meille tavaroita ja palveluja, jotka mahdollistavat kestävä kehityksen. Loppu riippuu meistä itsestämme.

Mutta eettinen kulutus sinänsä ei riitä, jokainen ympäristöasioista kiinnostunut kuluttaja tietää, että meidän on vähennettävä jätemääräämme, esimerkiksi välttämällä kertakäyttötuotteita. Kuten kaikissa muissakin valinnoissamme oma moraalikäsityksemme ratkaisee. Pystytkö hyvällä omatunnolla jatkamaan entiseen malliin?

Pia Grankvist, tiedottaja

Hyvä mieli k

Kestovaippojen käyttö antaa hyvän mielen, koska se säästää luonnonvaroja ja rahaa. Kertavaippojen muovin valmistamiseen käytetään öljyä, ja öljyvarojen hiipussa pitää miettiä vaihtoehtoja. Tytti Lehtola on löytänyt vaihtoehdon, joka vei hänet mennessään.

Tähän jää koukkuun, Tytti toteaa ja hymyilee seitsenkuukautiselle

Roosa-vauvalleen vaihtaessaan hänelle vaippoja ennen aamupäivän unia.

Kestovaippa on todellinen ekovaihtoehto luonnonvaroja tuhlaaviin kertavaippoihin ja jopa biohajoaviin maissivaippoihin nähden.

- Maissivaipat ovat kertavaippoja siinä missä muutkin kertavaipat. Kaikki luonnonresurssit ovat kerran käytössä, ja sen jälkeen ne ovat ikuisesti roskaa, selittää Tytti.

Häntä ihmetyttää vielä se, että ihmisravintoa käytetään kertatuotteeseen.

- Ekologisuuden takia en missään nimessä vaihtaisi maissivaippaan, hän toteaa.

Ekologisuus ja edullisuus käsi kädessä

Pietarsaarelainen innostui kestovaipoista nelisen vuotta sitten kun hänen keskimäinen lapsensa syntyi.

- Ekologisuus on tullut pikkuhiljaa mukaan, alussa raha määräsi valintani, hän myöntää.

Kestovaipat ovatkin erittäin edullinen vaihtoehto kertavaippoihin verrattuna.

- Laskin, että puolessa vuodessa kestovaipat ovat maksaneet itsensä takaisin, jos ostaa ne valmiina. Jos tekee ne itse, maksaa ainoastaan langasta ja kankaasta, sanoo Tytti.

Kestovaippojen imukyky ja hygieenisuus ihmetyttää ja puhuttaa meitä maallikoita.

- Kestovaipoissa pitää aina olla kosteussulku, joko erillisenä tai osana vaippaa, selittää Tytti.

Kestovaippoja on siis erimallisia, yhdistävänä tekijänä niissä on pestävyys ja kestävyys. Yksinkertaistettuna voidaan sanoa, että on kolme mallia. Sisävaippa, joka imee nestettä itseensä koko vaipan alueella, ja siihen kuuluva erillinen kosteussulku. Sitten on taskuvaippa, jossa vain sisäosa, ns. imu, imee nestettä ja ulko-osa toimii kosteussulkuna.

Kolmas malli on All-in-one -vaippa (AIO), joka koostuu imusta, kuivaliinanasta ja kosteussulusta, kaikki yhdessä osassa. Joissakin AIO-malleissa on taskuja lisäämään varten.

- Käytän niitä tilanteen

mukaan, yöksi puen vauvan sisävaippaan, johon lisään ylimääräistä imua tarpeen mukaan ja sitten päälle vielä erillisen kosteussuojan. Päivällä kotoona käytän taskuvaippa. Laitan enemmän imua vaippaan, jos olen lähdössä kaupungille. Niitä voi muunnella tarpeen mukaan.

Hygieenisuus on helppoa

Kestovaipan hygieenisuus ei tuota suurta työtä, Tytti hoitaa sen melkein samalla tavalla kuin kertavaippojen hygieenisyyden.

- Pissavaipasta irrotan imun koskematta suoraan siihen, ja panen koko pakkauksen heilurikannelliseen roska-astiaan odottamaan pesua. Kakkavaippaa huuhtelen juoksevassa vedessä, sitten hieron sappisaippua vaipan pintaa vasten, irrotan imun ja panen samaan astiaan kuin pissavaipat pesua varten. Kun lapsi kakkaa kerran päivässä, se merkitsee niin vähän työtä lisää, että sitä ei huomaakaan.

Tytti pesee joka yö koneellisen vaippoja ja muuta pyykkää 60 °C. Kestovaippoja voi hyvin pestä muun pyykin kanssa.

- Se on myytti, että kestovaipat haisevat enemmän kuin kertavaipat. Eiväthän ne löyhkää mitenkään, hän toteaa.

Totta hän puhuu, vaikka haastattelu tapahtuu keittiöpöydän ääressä kahden metrin päässä käytettyjen vaippojen säilytysastista, herkkänenäinen toimittaja.

Taskuvaipassa on irrallinen imu sisätaskussa, joka imee itseensä nestettä. Taskuvaipan ulkopuoli toimii kosteussuojana.

EKOLOGISUUS

Lapsi käyttää noin 5 000 kertakäyttövaippaa vaippakautensa eli noin 30 kuukauden aikana. Pelkästään pääkaupunkiseudulla vaippajätettä tulee vuodessa arviolta 5 200 tonnia. Yhden lapsen vaipoista jätettä syntyy noin 1500 kg ja lapsiperheen tuottamasta jätteestä voi jopa puolet olla vaippajätettä. Ekoroskin toiminta-alueella lajitellaan kertavaipat mustaan pussiin.

Jäteongelman lisäksi kertakäyttövaippojen valmistaminen kuluttaa enemmän luonnonvaroja kuin kestotuote. Tutkimuksen mukaan kertavaippa vaatii yli kolminkertaisen materiaalipanoksen verrattuna tutkittuun kestovaippaan. Kertavaipan suurin kuormitus aiheutuu selluloosan ja raa-kaöljystä tehtävän imumateriaalin valmistuksesta sekä vaippojen kuljetuksesta ja jätehuollon käsittelystä. Kestovaippojen ympäristörasitus puolestaan muodostuu pesussa tarvittavasta vedestä, pesuaineesta ja sähköstä. Ratkaisevaa luonnonvarojen kulutuksen kannalta on tarvittavien vaippojen määrä: kertavaippoja kuluu yhdellä lapsella vähintään 1 800 kappaletta vuodessa, kun taas pestäviä vaippoja tarvitaan enintään 30.

Lähde: Kestovaippayhdistys ry

Kestovaipoista

Tytti Lehtola pukee Roosa-vauvan sisävaippaan jonka päälle tulee villainen kosteussuoja. Sisävaippa imee nestettä itseensä koko vaipan alueella.

ja ei huomaa minkäänlaisia vaippahajuja.

Tytti huokuu sellaista intoa ja mielihyvää ympäristöteostaan, että kaikille soisi yhtä mieltä hiveleviä kokemuksia, ja sehän on täysin mahdollista. Seinäjoelta ja Vaasasta löytyvät vaippalainaat, joiden yhteystiedot ovat ohessa. Ei kun koittelemaan ja innostumaan!

PIA GRANKVIST

Hyödyllisiä nettiosoitteita:

www.kestovaippayhdistys.fi

Kestovaippainfo (yleistä tietoa kestovai-
poista): <http://www.kestovaippainfo.fi/>

Kestovaippayhdistyksen Pohjanmaan
alue: [http://www.kestovaippayhdistys.fi/
toiminta/pohjanmaa.php](http://www.kestovaippayhdistys.fi/toiminta/pohjanmaa.php)

POKEY:n keskustelufoorumi (vaatii kirj-
jautumisen): <http://iglu.net/clients/nipustiina/foorumi/index.php>

Kestovaippamyymälät

Kestovaippayrittäjiä on Suomessa satoja. Myös Pohjan-
maalta löytyy kestovaippayrittäjiä.

Kokkola

Peukalainen & Jokaiikka, www.peukalainen.com,
Torikatu 16, puh. 06-822 0014

Pietarsaari

Leonora, Raatihuoneenkatu 17, www.leonora.fi,
puh. 045-1271978

Seinäjoki

Taikapuoti, www.taikapuoti.com, Pyrstöviita 12,
puh. 050-3138544
Huvikumpu, www.huvikumpu.fi, Maakunnankatu 3,
puh. 06-414 1282

Vaasa

Pobby, www.pobby.fi, Huutoniementie 63 a,
puh. 040-7760426
Nunnukka, www.nunnukka.net, Smirnoffintie 9 M 12,
puh. 050-5610608
Villakukka, <http://villakukka.suntuubi.com>,
villakukka@windowlive.com
Baby Style, www.babystyle.fi, Kauppapuistikko 25,
puh. 06-3200 999

Pohjanmaan vaippalainaat

Seinäjoki

Heidi-Maria Ala-Hiiri 044-5021458 ja Karoliina Kujala
050-3208703

Vaasa

Anneli Helenelund 0500-995508
vaippalainaaamo-pohjanmaa@kestovaippayhdistys.fi

Miljömärket = konsumentens redskap

Miljömärket är ett redskap som hjälper konsumenten att bedöma en produkts miljöpåverkan. Det är svårt för konsumenten att själv bedöma vilken miljöpåverkan hans val av produkter medför, eftersom produkten påverkar miljön under hela sin livscykel. Här är miljömärkningen till konsumentens hjälp. Men miljömärkningen är frivillig. Det betyder att en produkt som saknar miljömärke också kan vara ett precis lika gott val, som en produkt försedd med miljömärke. Producenten har bara inte ansökt om miljömärke för sin vara.

Också andra märken än miljömärken kan vara skonsamma mot miljön. Det finns märken med kriterier som berör ekologisk hållbarhet och som beviljas av opartiska organisationer. Ett sådant märke är t.ex. Rättvis handel-märket.

Syftet med miljömärkningen är att hjälpa kunden känna igen de produkter som är mest skonsamma mot naturen. Man kan lita på miljömärkta produkter om en opartisk bedömare har granskat och godkänt produkten innan miljömärket beviljats. Vissa miljömärkningar som t.ex. miljömärket Svanen granskas med 3-5 års mellanrum. Det här gör man, för att man ska kunna garantera att kriterierna fortfarande uppfylls.

Produkterna är ofta också märkta med ett återvinningsmärke som beskriver produktens återvinningsmöjligheter, inte produktens miljöpåverkan. Syftet med återvinningsmärket är inte heller alltid entydigt. Det kan betyda att produkten är tillverkad av återvunnet material eller att förpackningen kan återvinnas.

I takt med att miljömärkena blir me-

ra kända kan miljömärket blir en konkurrensfördel som ökar produktens marknadsandelar. Det här skulle öka konsumtionen av miljöanpassade varor och bidra till att minska den negativa miljöpåverkan som konsumtionen medför.

Idag hittar man en brokig mängd märken och olika miljöorganisationers logotyper på marknaden. De garanterar ändå inte en lika heltäckande och opartisk bedömning av produkternas miljöpåverkan som de officiella märkningarna gör. De officiella märkningarna beviljas av opartiska organisationer.

Här presenterar vi några officiella miljömärken så att också du ska kunna göra miljövänliga val.

PIA GRANKVIST

Svanen

Svanenmärket är en nordisk miljömärkning som ger tillförlitlig information om olika produkters miljöpåverkan. Olika produktgrupper bedöms utgående från en rad olika kriterier som beaktar energi- och resursförbrukningen, skadliga utsläpp, buller, lukt, avfall och återvinningsmöjligheter. På Internet-adressen www.ymparistomerkki.fi/tuotteet hittar du alla de svanemärkta produkter som säljs i Finland (endast på finska). Märket beviljas av SFS-Miljömärkning.

Energimärket

Energimärket ger information om apparatens energiförbrukning och kapacitet. Energimärket är numera obligatoriskt för alla kylförvaringsapparater, tvättmaskiner, torktumlare, tvättmaskiner med inbyggd tork och för diskmaskiner. Målsättningen är att styra över konsumtionen till energisnåla apparater.

EU:s ekomärke

EU:s ekomärke eller axmärket är avsett för hela EU-området. Produktens beståndsdelar, förädlingen av produkten och förpackningen måste uppfylla de sk. ekokraven i något EU-land. I Finland ansvarar TE-centralerna och Livsmedels säkerhetsverket (Evira) för övervakningen. Axmärket kan också sökas för köttprodukter. Man kan bekanta sig närmare med axmärket på webbsidan http://ec.europa.eu/agriculture/organic/home_sv

Grön energi, Finlands naturskyddsförbunds miljömärke

Märkningen Grön energi ger information om hur energin producerats. Märkningen berättar, att den elektricitet som konsumenten köper, är producerad på ett sätt som uppfyller Finlands Naturskyddsförbunds krav. Märket kan beviljas utgående från vissa kriterier, för sådan elektricitet och värmeenergi som utvinns ur förnybara energikällor. Märket kan beviljas också för sådan service som främjar energisparande och energieffektivitet. Mera information finns på www.norppaenergia.fi/svenska/index.html

Europeiska miljömärket, EU-Blomman

Det europeiska miljömärket tar fasta på den miljöpåverkan som produkten medför under hela sin livscykel. Miljömärket beviljas bara sådana produkter som uppfyller på förhand uppgjorda krav gällande miljöbelastning. På nätadressen www.ymparistomerkki.fi/eu/tuotteet ser du alla produkter med miljömärket EU-Blomman som säljs i Finland (endast på finska). Märket beviljas av SFS-Miljömärkning.

Luomu

Miljömärket Luomu-kontrollerad ekologisk produktion eller det sk. Solmärket uppfyller kraven i EU:s förordning om ekologiska produkter och visar att produkten kontrolleras av finländska myndigheter. Produkten är tillverkad, förpackad eller etiketterad i Finland. Märket beviljas av Evira, Livsmedels säkerhetsverket, och tilläggsuppgifter hittas på webbsidan www.evira.fi/portal/se/v_xtproduktion_och_foder/ekoproduktion/luomu-market/.

Demeter

Produktmärket Demeter hittar man på biodynamiskt odlade produkter. En produkt med Demeter-märket uppfyller EU:s förordning om ekologiska produkter och Biodynamiska föreningen rf:s krav. Märket beviljas av kommittén för Demetermärkta produkter. Kommittén är underställd Biodynamiska föreningen. Märket är det enda miljömärket som uppfyller gemensamma internationella kvalitetskrav. Läs mera på finska på webbadressen www.biodyn.fi/demeter-merkki.html eller på svenska på www.demeter.nu

Rättvis handel

Målsättningen med märkningen Rättvis handel är att förbättra producenternas sociala och ekonomiska förutsättningar, samtidigt som man beaktar miljöaspekterna. På det här sättet skapas det bättre förutsättningar för en hållbar utveckling. Läs mera på www.reilukauppa.fi/index.php?310

Dina vardagliga val avgör i vilken riktning marknadskrafterna utvecklas. Också små gärningar har betydelse om vi är många som deltar, säger Hanna Backman.

Miljömärkningarna är ett av de få redskap vi konsumenter har för att påverka marknadskrafterna

Ditt val avgör

Det här låter som en slogan från en kommunalvalskandidat, men det är det verkligen inte. Det är den krassa sanningen om konsumentens roll på den fria marknaden. Bara genom våra egna val kan vi påverka marknadskrafternas utveckling.

Det är avgörande, att konsumenterna väljer miljömärkta produkter, eftersom utbudet bara växer genom ökad efterfrågan. När de miljömärkta produkterna blir mera allmänna tvingas också andra producenter ändra sin verksamhet i en mera ekologisk riktning för att få ut sina produkter på marknaden. På det här viset kunde de miljömärkta produkterna fungera som norm för varuleverantörerna och –producenterna, säger Hanna Backman, tidigare ansvarig för en Oxfambutik, en brittisk välgörenhetsorganisation med butiker över hela Storbritannien. Hanna har även jobbat som redaktör för den brittiska tidningen Ethical Consumer (på svenska ung. Den etiska konsumenten).

Miljömärkningarna anklagas ibland för att vara resultatlösa eller för att orsaka orättvisor.

- Inget system är någonsin perfekt, i

vart och ett finns det fallgropar. Men miljömärkningarna utgör ett av de få redskap vi konsumenter kan använda för att påverka marknadskrafterna. Också små gärningar har effekt, bara vi är många som gör dem, funderar Hanna.

Etisk konsumtion bör främjas genom lagstiftning

Hanna tycker att man till och med kunde främja etiskt hållbar konsumtion genom lagstiftningen. Man borde i lagen fastställa en miniminivå på de miljökriterier som varuleverantörerna ska följa, också då de köper upp varor utanför EU.

- Det här skulle vara ett stort steg i rätt riktning. I dagsläget kan europeiska företag handla produkter utanför EU utan att behöva bry sig om EU-lagstiftningen. Vid import från länder som står utanför EU gäller den lokala lagstiftningen och den

har ofta slappare regler om miljöskydd och minimilöner än inom EU. Uppföljningen av gällande lagar är inte heller lika effektiv som hos oss.

Stora multinationella företag är i nyckelposition då det gäller att skapa normer. De är riktgivande för andra bolag.

- Pengarna avgör. De vill förstås förtjäna pengar. Om etiska värderingar inom affärsverksamheten genererar pengar, så börjar företagen garantera använda etiska värderingar i sin verksamhet mera konsekvent, konstaterar Hanna och tar Better Cotton Initiative som exempel. Better Cotton Initiative är en organisation skapad av handeln. Den arbetar för att minska hälso- och miljöproblemen inom bomullsodling. Aktörer är bl.a. Adidas, Gap, H&M, Ikea, Oxfam och WWF.

Better Cotton Initiative är ett utmärkt exempel på att små gärningar är avgörande. Också dina vardagliga val avgör, de är

en del av dagens enade värld. När många bäckar små rinner samman, så bildar de en stor å. Välj en miljömärkt produkt nästa gång!

PIA GRANKVIST

Mera om ämnet på följande webbsidor

www.ethicalconsumer.org
www.eettinenkuluttaja.net
www.bettercotton.org
www.oxfam.org

Miljömärkningarna är rätt obekanta och tvättpulvret köptes inte tack vare svanenmärket utan för att det är godkänt av astma- och allergiförbundet, berättar Karin Nilsström. Samuel och Filip bryr sig inte om märkningar bara kläderna inte kliar på kroppen.

Vadå miljömärke?

Nästan alla lär ha en svanenmärkt produkt i sina hem eftersom märket har blivit så allmänt. Också i familjen Nilsströms skåp hittar vi svanenmärket. Familjens mamma Karin Nilsström berättar ändå att produkten inte köptes för miljömärkets skull.

Tvättpulvret köpte jag, för att det är godkänt av astma- och allergiförbundet. Att produkten är miljövänlig spelade ingen avgörande roll i när jag köpte den, säger Karin Nilsström från Vexala i Nykarleby.

Miljömärkningarna och deras urskriterier är obekanta för många, det finns många olika miljömärken och syftet med dem är ofta obekant.

- Jag känner igen Svanen och de ekologiska produkterna, men jag känner inte närmare till kraven som ställs på de här varorna, säger Karin. Familjens minst Samuel äter Luomu-märkt barnmat eftersom den är god och utan tillsatser. Det vet Karin, för hon har läst produktinformationen.

Informationen om miljömärkningarna och organisationerna som står bakom dem är ganska knapphändig och därför är de ganska obekanta för många.

- Många andra märkningar är också främmande, säger Karin och nämner

plasternas återvinningsmärkning som exempel på ett märkningssystem som hon inte riktigt har koll på.

Hon kommer samtidigt på, att det också på mjölkburkarna finns ett återvinningsmärke. Det betyder, att tomma mjölkburkar får läggas i ekopunktens insamlingskärl för returkartong, alltså i kärlet med gult lock. Mjölkburken kan också läggas i ljusa påsen, den används då som returbränsle inom kraftverksindustrin.

- Jag tror att den egna ekonomin och hälsan är mera avgörande än omtanken om miljön. Men de här går ju ofta hand i hand, ett ekonomiskt bra val kan också vara ett ekologiskt hållbart val, konstaterar Karin. Hon nämner som exempel, att familjen installerat en jordvärmepump i huset och ett eget vattenreningsverk i samarbete med grannen.

Pia Grankvist

Sinun valin ratkaisee

Tämä kuulostaa kuntavaalien ehdokkaan iskulauseelta, mutta sitä se ei todellakaan ole. Se on karu tosiasia kuluttajan roolista vapailla markkinoilla. Ainoastaan omien valintojemme kautta pystymme vaikuttamaan markkinavoimien kehitykseen.

On ratkaisevaa, että kuluttajat käyttävät ympäristömerkittyjä tuotteita, koska ne yleistyvät ainoastaan tällä tavalla. Niiden yleistymisen myötä myös toisten tuotteiden toimittajat joutuvat muuttamaan toimintatapojaan ekoystävällisempään suuntaan, jotta saisivat tuotteitaan markkinoille. Tällä tavalla ympäristömerkittyjen tuotteiden toimintatavoista voisi tulla normi, jota tavarantoimittajat ja -tuottajat pyrkivät saavuttamaan, sanoo Hanna Backman, entinen brittiläisen hyväntekeväisyysjärjestön Oxfamin kaupan vastaava ja brittiläisen Ethical Consumer-lehden toimittaja.

Ympäristömerkkejä syytetään välillä niiden tehottomuudesta tai niiden aiheuttamista vääryyksistä.

- Mikään järjestelmä ei ole koskaan täydellinen, jokaisessa on aina sudenkuoppansa. Mutta ne ovat niitä harvoja keinoja, joita meillä kuluttajina on vaikuttaa markkinavoimiin. Myös pienet teot tehoavat, kunhan meitä on monta niitä tekemässä, miettii Hanna.

Eettistä kulutusta edistettävä lainsäädännöllä

Hannan mielestä kulutuksen eettisyyttä olisi edistettävä jopa lainsäädännöllisillä toimenpiteillä. Laissa pitäisi säätää ympäristökriteerien minimitasosta, jota tavarantoimittajien olisi noudatettava myös silloin, kun he ostavat EU:n ulkopuolelta tavaraa.

- Tämä olisi iso askel parempaan suuntaan. Tällä hetkellä Eurooppalaiset yritykset voivat ostaa tavaraa EU:n ulkopuolelta piittaamatta EU:n lainsäädännöstä. Tuonnissa EU:n ulkopuolelta pätee paikallinen lainsäädäntö, jossa on yleensä löysemmät lait ympäristösuojelelta ja minimipalkoista. Eikä olemassa olevien lakien ylläpitämistä valvota samalla tavalla kuin täällä.

Isot kansainväliset yritykset ovat avainasemassa normien luomisessa. Ne toimivat suunnannäyttäjinä muille yrityksille.

- Raha ratkaisee. Ne haluavat tietysti luoda rahaa. Jos eettiset arvot liiketoiminnassa tuottavat rahaa, niin yritykset

Arkiset valinnat ovat ratkaisevassa roolissa markkinavoimien kehityksessä. Pienetkin teot tehoavat, kunhan meitä on monta niitä tekemässä, sanoo Hanna Backman.

Aiheesta lisää mm. näillä nettisivuilla

www.ethicalconsumer.org
www.eettinenkuluttaja.net
www.bettercotton.org
www.oxfam.org

tasi

Ympäristömerkit ovat niitä harvoja keinoja, joita meillä kuluttajina on vaikuttaa markkina-voimiin

ryhtyvät taatusti toteuttamaan eettisiä arvoja toiminnassaan johdonmukaisesti, Hanna toteaa. Hän mainitsee esimerkkinä tästä Better Cotton Initiatiivin, joka on kaupan luoma organisaatio puuvillan viljelyn terveyshaittojen ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Toimijoita ovat esimerkiksi Adidas, Gap, H&M, Ikea, Oxfam ja WWF.

Tämä on oivallinen esimerkki siitä, että pienet teot ratkaisevat. Myös sinun arkiset valintasi ratkaisevat, ne ovat osa nykypäivän yhdistyvää maailmaa. Kun monta pientä puroa virtaa yhteen, siitä syntyy iso joki. Kun kulutat, osta ympäristömerkitty tuote!

PIA GRANKVIST

Leikkaa talteen

KODIN JÄTEOPAS vältä jätteen syntymistä

Jätteen syntymistä voi välttää; osta ainoastaan mitä tarvitset, älä heitä käyttökelpoisia tavaroita pois, vaihda kertakäyttöartikkelit kestäviin, osta uudelleen täytettäviä pakkauksia ja suosi yksinkertaisesti pakattuja tavaroita.

omaan jäteastiaan

Biojäte

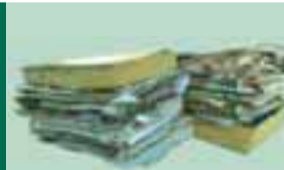
- ruoantähteet, pilaantuneet elintarvikkeet
  - marja-, hedelmä-, ja kalajätteet
  - hedelmien, vihannesten, juuresten ja kananmunien kuoret
  - kahvin ja teen porot suodattimiseen
- vaipat ja siteet
- pieneläinten kuivikkeet (esim. kissanhiekka)
- pöly ja pölymurin pussit

Energiajäte

- paperiset, kartonkiset, muoviset ja styroksiset elintarvikkepakkaukset
  - maitotölkkit, kananmunakannot ja paperirullien hylsy
  - mehukanisterit ja shampoopullot
  - makkara- ja lihapakkaukset
- erilaiset pienet muoviesineet
  - tiski- ja hammasharjat

ekopisteeseen

Keräyspaperi

- sanoma- ja aikakauslehdet
- mainoslehdet ja -esitteet
- kopiointipaperit
- kirjekuoret (muoviset ikkunat saa jättää)

Keräyspahvi

- pahvilaatikot
- aaltopahvit
- voimapaperit

Puhdas lasi

- pantittomat lasipullot ja -purkit, sekä värilliset että värittömät, voidaan kerätä hyötykäyttöön
- lasin on oltava puhdasta ja korkit ja kannet on poistettava, etiketit ja "kaularenkaat" voidaan jättää

Metalli

- puhtaat metalliputkilot, tölkit ja purkit sekä korkit ja kannet
- puhtaat alumiinifoliot ja -vuorat
- tyhjä spraypullot
- uudenvuoden tinat
- hehkulamput
- sähköjohdot

Paristot

- kaikenlaiset pienet paristot

hyötykäyttöasemalle

Kotitaloudet voivat kustannuksetta viedä hyötykäyttöasemalle seuraavia jätelajeja:

Vaarallinen jäte
Sähkö- ja elektroniikkaromu
Loppusijoitettava jäte

Puujäte
Energiajäte
Metallit

Lasi
Keräyspaperi
Keräyspahvi

apteekkiin

Lääkkeet

- vanhentuneet lääkkeet
- neulat ja ruiskeet
- kuumemittarit jotka sisältävät elohopeaa

HEMMETS AVFALLSGUIDE

undvik att avfall uppstår

Genom att tänka efter kan vi undvika att onödigt avfall uppstår; bara köpa sådant vi behöver, inte slänga användbara saker, byta ut engångsartiklar mot hållbara, köpa återfyllbara produkter och föredra enkelt förpackade varor.

i eget avfallskärl

Bioavfall

- matrester och skämd mat
  - bär-, frukt- och fiskrens
  - skal av frukter, grönsaker, rotsaker och ägg
  - kaffe- och tesump med filter
- blöjor och bindor
- strö från smådjur (tex. kattsand)
- damm och dammsugarpåsar

Energiavfall

- förpackningar i papper, kartong, plast och styrox
  - mjölkpaket, äggkartonger och hylsor från pappersrullar
  - saftkanistrar och schampoflaskor
  - korv- och köttpaket
- olika småföremål i plast
  - disk- och tandborstar

till ekopunkten

Returpapper

- dags- och veckotidningar
- reklamblad och -broschyrer
- kopieringspapper
- kuvert (kuvertfönster får lämnas kvar)

Returkartong

- kartonglådor
- wellpapp
- kraftpapper

Rent glas

- ej pantbara glasflaskor och -burkar, både färgade och ofärgade
- glaset bör vara rent och korkar och lock bör tas bort - etiketter och "halsringar" kan lämnas kvar

Metall

- tomma tuber och burkar i metall samt korkar och lock
- rena folier och aluminiumformar
- tomma sprayburkar
- nyårstenn
- glödlampor
- elkablar

Batterier

- alla typer av mindre batterier

till återvinningsstationen

Till återvinningsstationen kan hushållen kostnadsfritt föra följande typer av avfall:

Farligt avfall
EI- och elektronikskrot
Deponiavfall

Träavfall
Energiavfall
Metall

Glas
Returpapper
Returkartong

till apoteket

Mediciner

- gamla mediciner
- nålar och sprutor
- febertermometrar som innehåller kvicksilver

Välbefinna med tygblöja

Användningen av tygblöjor är bra för välbefinnandet eftersom man sparar såväl naturresurser som pengar när man väljer tygblöjor framom engångsblöjor. Vid tillverkningen av engångsblöjor används olja, och vartefter oljeresurserna krymper gäller det att söka andra alternativ. Tytti Lehtola har hittat ett alternativ som hon blivit helt uppslukad av.

- Det blir en härlig hobby till sist, konstaterar Tytti och ler mot sin sju månader gamla dotter Roosa som får en torr blöja förrän hon ska ta sin förmiddagslur.

Tygblöjan är ett verkligt ekoalternativ till engångsblöjorna och t.o.m. till de biologiskt nedbrytbara majsblöjorna.

- Majsblöjorna är lika mycket engångsblöjor som alla andra engångsblöjor. Alla naturresurser används bara en gång och sedan är de för evigt sopor, förklarar Tytti. Hon förvånas över att man använder människoföda för att tillverka en engångsprodukt.

- Jag skulle aldrig byta till majsblöjor av ekologiska skäl, konstaterar hon.

Det ekologiska och ekonomiska går hand i hand

Jakobstadsbon Tyttis intresse för tygblöjor väcktes för fyra år sen, då hennes mellersta barn föddes. Den ekologiska aspekten har så småningom kommit till, i början var det nog pengarna som avgjorde mitt val, erkänner hon. Tygblöjorna är faktiskt ett förmånligt alternativ till engångsblöjorna.

- Jag har räknat ut att tygblöjorna har betalat tillbaka sig på ett halvår om man köper dem färdigsydd. Om man gör dem själv så betalar man ju bara för tråd och tyg, säger Tytti.

Det talas mycket om tygblöjans uppsugningsförmåga och den sista tiden har man ifrågasatt den hygieniska aspekten

med tygblöjor i media.

- Tygblöjan måste alltid ha en fuktspärr, endera en separat eller inbyggd, förklarar Tytti. Det finns alltså olika modeller av tygblöjorna, gemensamt för dem alla är att de är både tvättbara och hållbara. Förenklat kan man säga att det finns tre olika modeller. En innerblöja som suger upp vätska runtom. Till den hör ännu en separat fuktspärr. Sen finns det ännu en pocketblöja där bara den inre delen, det s.k. inlägget suger i sig fukt och den yttre sidan fungerar som fuktspärr. Idag finns det också All-in-one blöjor (AIO) som fungerar som vanliga engångsblöjor där allt är i samma stycke. Vissa AIO har fickor så att man kan stoppa in ytterligare ett inlägg om man vill.

- Jag väljer blöja enligt behov, till natten tar jag en innerblöja och lägger till ett extra inlägg om det behövs. Utanpå sätter jag ännu en fuktspärr. Här hemma på

En All-in-one blöja (AIO) fungerar som vanliga engångsblöjor där allt är i samma stycke. Vissa AIO har fickor så att man kan stoppa in ytterligare ett inlägg om man vill.

BLÖJAN UR EKOLOGISK SYNPUNKT

Ett barn använder ungefär 5000 engångsblöjor under sin blöjalder, dvs. under ca 30 månader. Enbart i huvudstadsregionen produceras det uppskattningsvis 5 200 ton blöjafall i året. Mängden blöjafall som ett barn producerar uppgår till ca 1500kg och av den totala mängden avfall som en barnfamilj producerar, kan så mycket som hälften bestå av blöjafall.

Förutom att blöjorna utgör ett avfallsproblem förbrukar engångsblöjorna mera naturresurser än tygblöjorna. Enligt en undersökning går det åt tre gånger mera material till en engångsblöja än till en tygblöja. Den största miljöbelastningen uppstår vid tillverkningen av engångsblöjans uppsugningsmaterial (som består av cellulosa och råolja), transporterna och avfallshanteringen. Tygblöjorna belastar miljön genom förbrukning av vatten, elektricitet och tvättmedel. Avgörande med tanke på förbrukningen av naturresurser är mängden använda blöjor: ett barn förbrukar 1800st engångsblöjor per år, men högst 30 tvättbara blöjor.

Källa: Tygblöjeföreningen i Finland

nde öjor

Nyttiga webbadresser:

www.tygblojor.se

Tygblojeföreningens webbsidor:
www.kestovaipayhdistys.fi

Tidningen Vi Föräldrar testade
tygblojor i nummer 5/2007:
[www.viforaldrar.se/testerguider/
tester/tygblojor/](http://www.viforaldrar.se/testerguider/tester/tygblojor/)

Hippiemammans blogg om bl.a.
tygblojor:
[http://hippiemamman.wordpress.
com/2008/03/23/tygblojor/](http://hippiemamman.wordpress.com/2008/03/23/tygblojor/)

dagarna har Roosa en pocketblöja, men jag lägger i ett extra inlägg om vi ska gå ut på stan. Man kan variera dem efter behov.

Tygblojan är hygienisk

Vad beträffar hygien så kräver inte tygblojan någon större arbetsinsats, Tytti sköter den biten ungefär på samma sätt som man gör med en engångsblöja.

- Jag tar bort inlägget ur kissblöjan utan att röra direkt vid det, och lägger sen hela paketet i en soptunna med gunglock i väntan på tvätt. Bajsblöjan sköljer jag under rinnande vatten, sen gnider jag in ytan med galltvål, tar bort inlägget och lägger alltihop i samma bytta som kissblöjorna för tvättning. Då barnet bajsar en gång om dagen medför det här så lite extra arbete att man inte ens tänker på det.

Tytti tvättar en tvättmaskin blöjor och annan tvätt i 60 grader varje natt. Det går bra att tvätta tygblojorna tillsammans med annan tvätt.

- Det är en myt att tygblojorna skulle lukta mera än engångsblöjor. De stinker inte alls, konstaterar hon. Det hon säger stämmer nog. Redaktörens känsliga näsa märker inte några som helst blöjlukter, fastän intervjun görs vid köksbordet, på två meters avstånd från byttan för smutsiga blöjor.

Tytti utstrålar en sådan entusiasm och belåtenhet över sin goda miljögränning att man önskar alla en lika lustfylld upplevelse och det är ju helt möjligt. I Vasa och Seinäjoki har tygblojeföreningen utlåningspunkter för tygblojor, kontaktuppgifterna hittar du här intill. Det är bara att pröva på och bli förtjust!

PIA GRANKVIST

Tytti Lehtolas baby Roosa ska ta sin förmiddagslur iklädd en innerblöja med fuktspärr av ylle utanpå. Hela innerblöjan suger upp fukt.

Försäljning av tygblojor

Det finns hundratals företagare som tillverkar tygblojor i Finland, även i Österbotten finns det flera stycken.

Karleby

Peukalainen & Jokaiikka, www.peukalainen.com, Torggatan 16, tfn. 06-822 0014

Jakobstad

Leonora, Rådhusgatan 17, www.leonora.fi, tfn 045-1271978

Seinäjoki

Taikapuoti, www.taikapuoti.com, Pyrstöviita 12, tfn. 050-3138544

Huvikumpu, www.huvikumpu.fi, Maakunnankatu 3, tfn. 06-414 1282

Vasa

Pobby, www.pobby.fi, Roparnäsvägen 63 a, tfn. 040-7760426

Nunnukka, www.nunnukka.net, Smirnoffs väg 9 M 12,

tfn. 050-5610608

Villakukka, <http://villakukka.suntuubi.com>,

villakukka@windowslive.com

Baby Style, www.babystyle.fi, Handelsplanaden 25,

tfn. 06-3200 999

I Jakobstad säljs tygblojor av företaget Leonora på Rådhusgatan 17. Leonoras hemsidor hittas på webbadressen www.leonora.fi

Utlåningspunkterna för tygblojor i Österbotten

Seinäjoki

Heidi-Maria Ala-Hiiro 044-5021458

och Karoliina Kujala 050-3208703

Vasa

Anneli Helenelund 0500-995508

[vaippalainaaamo-pohjanmaa@](mailto:vaippalainaaamo-pohjanmaa@kestovaipayhdistys.fi)

kestovaipayhdistys.fi

Ympäristömerkki = kuluttajan väline

Ympäristömerkki on kuluttajan väline tuotteen ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Kuluttajan on vaikea arvioida valintojensa ympäristövaikutuksia, koska ympäristövaikutuksia tulee koko tuotteen elinkaaren ajalta. Ympäristömerkin avulla tämä onnistuu helpommin. Tosin ympäristömerkintä on vapaaehtoinen, jokin tuote voi siis olla yhtä hyvä valinta kuin toinen ympäristömerkitty, mutta sille ei ole haettu merkkiä.

Myös toisenlaisilla merkeillä voi olla ekoystäväallinen vaikutus, kunhan niillä on myös ekologista olosuhteita tarkastavia myöntämiskriteereitä ja ovat puolueettomien järjestöjen myöntämiä. Tällainen on esimerkiksi Reilu kauppa-merkintä.

Ympäristömerkinnän tarkoitus on auttaa kuluttajaa tunnistamaan ympäristöä säästävämät tuotteet. Ympäristömerkittyihin tuotteisiin voi luottaa, jos puolueeton merkin myöntäjä on arvioinut ne ennen merkinnän myöntämistä. Jotkut myönnetty merkinnät kuten esimerkiksi joutsenmerkintä tarkistetaan 3-5 vuoden välein, jotta vaatimukset pysyvät ajan tasalla.

Tuotteissa on usein myös kierrätysmerkki, joka kertoo pakkauksen kierrätettävyydestä, eikä tuotteen ympäristövaikutuksista. Kierrätysmerkin tarkoitus ei myöskään aina ole yksiselitteinen. Se voi tarkoittaa, että tuote on valmistettu kierrätettävästä materiaalista, tai että pakkauksen voi kierrättää.

Ympäristömerkkien tunnettuuden kasvaessa ympäristömerkistä voi tulla kilpailuvaltti, joka kasvattaa tuotteen markkinaosuutta. Tämä merkitsisi kulutuksen keskittymistä ympäristöystävällisiin tuotteisiin ja kulutuksen ympäristöhaittojen vähenemistä.

Markkinoilla esiintyy kirjava joukko merkkejä sekä ympäristöjärjestöjen logoja. Nämä eivät kuitenkaan takaa yhtä kokonaisvaltaista ja riippumatonta lähestymistapaa tuotteiden ympäristövaikutuksiin kuin puolueettomien järjestöjen myöntämät viralliset merkit.

Ohessa esittelemme virallisia tuotteiden ympäristömerkkejä, jotta sinäkin voit tehdä ekoystäväisiä valintoja.

PIA GRANKVIST

Lähes kaikilla taitaa olla joutsenmerkillä merkitty tuote kotona, se on niin yleinen merkki. Sellainen löytyy myös Nilsströmin perheen kaapista. Perheen äiti Karin Nilsström kertoo kuitenkin, ettei tuotetta ostettu sen merkin vuoksi.

Joutsenmerkki

Joutsenmerkki on pohjoismainen ympäristömerkki, joka antaa luotettavaa tietoa hyödykkeiden ympäristövaikutuksista. Eri tuoteryhmille on laadittu kriteerejä, joissa otetaan huomioon luonnonvarojen ja energian kulutus, haitalliset päästöt, melu, haju, jätteet ja mahdollisuus hyötykäyttöön. Nettiosoitteessa www.ymparistomerkki.fi/tuotteet näkee kaikki Suomessa myytävät joutsenmerkillä varustetut tuotteet. Merkin myöntää SFS-Ympäristömerkintä.

Euroopan ympäristömerkki, Kukkamerkki

Euroopan ympäristömerkki perustuu ympäristövaikutuksiin, joita tuotteesta aiheutuu sen koko elinkaaren aikana. Ympäristömerkki myönnetään vain tuotteille, jotka täyttävät ennalta laaditut ympäristön kuormitusta koskevat vaatimukset. Nettiosoitteessa www.ymparistomerkki.fi/eu/tuotteet näkee kaikkia Suomessa myytävät kukkamerkillä varustetut tuotteet. Merkin myöntää SFS-Ympäristömerkintä.

Energiamerkki

Energiamerkki kertoo laitteen energiankulutuksen ja suorituskyvyn. Se on nykyään pakollinen kylmälaitteissa, pyykinpesukoneissa, kuivausrummuissa, kuivaavissa pesuko-

neissa sekä asianpesukoneissa. Merkinnän tavoitteena on ohjata kulutusta vähemmän energiaa kuluttaviin laitteisiin.

Luomu - valvottua tuotantoa -merkki

Luomu - valvottua tuotantoa -merkki eli ns. aurinko-merkki noudattaa EU:n asetuksen luomuehtoja ja osoittaa, että tuote on suomalaisen viranomaisen valvonnan alla. Tuote on valmistettu, pakattu tai etiketöity Suomessa. Merkin myöntää Elintarviketurvallisuusvirasto ja lisätietoja löytyy nettiosoitteesta www.evira.fi/portal/fi/kasvintuotanto_ja_rehut/luomu/luomumerkki/

EU:n luomumerkki

EU:n luomumerkki eli tähkämerkki on tarkoitettu koko EU:n alueelle. Tuotteen aineiden, jalostuksen ja pakkauksen pitää läpäistä jonkin EU:n maan luomuvalvonta. Suomessa merkin valvonnasta vastaavat TE-keskukset ja Elintarviketurvallisuusvirasto. Tähkämerkinnän voi hakea myös lihatuotteelle. EU:n luomumerkkiin voi tutustua osoitteesta http://ec.europa.eu/agriculture/organic/home_fi

Demeter-tuotemerkki

Demeter-merkki löytyy biodynaamisesta tuotteesta. Demeter-merkillä varustettu tuote täyttää EU:n luomusäätöjen ja Biodynaamisen yhdistyksen omat va-

timukset. Demeter-merkin myöntää Biodynaamisen yhdistyksen alaisuudessa toimiva Demeter-tuotemerkkitoimikunta. Merkki on ainoa kansainvälisesti yhtenäiset laatuvaatimukset täyttävä tarkastusmerkki. Lue lisää nettiosoitteesta www.biodyn.fi/demetermerkki

Suomen luonnon-suojeluliiton Norppaenergia-merkki

Energian tuotantotavasta saa tietoa Suomen luonnon-suojeluliiton energian ympäristömerkistä. Norppaenergia-merkki kertoo, että kuluttajan ostama sähkö on tuotettu tavalla, joka täyttää Suomen luonnon-suojeluliiton asettamat ympäristövaatimukset. Merkki myönnetään uusiutuviin energianlähteistä tuotetuille sähkölle ja lämmölle tietyin kriteerein. Merkki voidaan myöntää myös energiansäästöä ja energiatehokkuutta edistävälle palvelulle. Norppaenergia-merkkiin voi tutustua osoitteesta www.norppaenergia.fi/norppamerkki

Reilun kaupan merkki

Reilun kaupan merkin tavoitteena on parantaa tuottajien sosiaalisia ja taloudellisia oloja, jolloin myös ekologiset olosuhteet otetaan huomioon. Siten lisätään mahdollisuuksia toteuttaa kestävä kehitys. Aiheesta lisää nettiosoitteesta www.reilukauppa.fi

Ympäri

- Pesujauhe ostettiin, koska se on astma- ja allergialiiton hyväksymä. Tuotteen ympäristöystävällisyydellä ei ollut niinkään suuri merkitys ostohetkellä, sanoo Karin Nilsström, Uudenkaarlepyyn rannikkokylästä Vexalasta.

Ympäristömerkit ja niiden myöntämisperusteet ovatkin monelle outoja, merkkejä on monta ja niiden käyttötär-

Puhdas luon

Kuvitellaan, että lähdet kävelylle koirasi kanssa metsään eräänä kauniina aamuna.

Päästät koiran vapaaksi, se katoaa nopeasti puiden sekaan uusien tuoksujen houkuttelemana. Yhtäkkiä kuulet koirasi ulvovan pelosta ja kivusta. Seuraa koiran ääniä aukiolle, koirasi on jäänyt kiinni piikkilankarullaan. Joku on kipannut aukiolle kaikenlaisia romua ja roinaa. Romu koitui koirasi kohtaloksi.

- Romu ja muut isot jätteet pitää viedä hyötykäyttöasemalle. Roskaantumistapauksissa selvittämme kuka roskaaja on, kertoo Kokkolan kau-

Nilsströmin perheen kaapista löytyy joutsenmerkillä merkitty pesujauhe, mutta sitä ei ostettu joutsenmerkinnän vuoksi vaan astma- ja allergialiiton hyväksynnän vuoksi, kertoo perheen äiti Karin Nilsström Samuel sylissänsä.

stömerkki, mikä merkki?

koitus tuntematon.

- Tunnistan joutsen- ja luomumerkit, mutta en tiedä tarkemmin, mistä ne myönnetään, sanoo Karin, ja jatkaa kertomalla, että hänen pienokaisensa Samuel syö luomumerkittyä lasten ruokaa, koska se on hyvänmakuista eikä sisällä lisäaineita. Sen Karin tietää, koska hän on lukenut tuoteselosteen.

Tuntuu siltä, että ympäristömerkit ja niitä myöntävät organisaatiot kertovat toiminnastaan aika vähän ja ovat sen takia melko tuntemattomia.

- Monet muutkin merkinnät ovat outoja, sanoo Karin ja mainitsee muovien kierrätysmerkinnät esimerkkinä oudosta merkinnästä. Hän muistaa samalla, että myös maitotölkeissä on kierrätysmerkin-

tä. Tämä merkitsee, että maitotölkit saa panna sellaiseen ekopisteeseen, josta löytyy keltaisella kannella varustettu kierrätyskartonkiastia. Maitotölkin voi myös panna vaaleaan roskapussiin, jolloin se päättyy kierrätyspolttoaineeksi voimalateollisuuteen.

- Minusta tuntuu, että oma talous ja terveys ratkaisevat enemmän tuotteen

valinnassa kuin ympäristö. Mutta ne yhtyvät monesti toisiinsa, taloudellinen valinta voi olla myös ympäristöystävällinen valinta, toteaa Karin. Hän kertoo esimerkkinä, että he ovat asentaneet maalämpöpumpun ja pienpuhdistamon taloonsa.

PIA GRANKVIST

to, siisti ympäristö - kuka valvoo?

pungin ympäristöpalvelujen ympäristösuunnittelija Toni Uusimäki.

Roskaaja määrätään siivoamaan määräraajan kuluessa. Jätteet saa aina viedä Ekoroskin hyötykäyttöasemalle.

- Meille tulee pari soittoa viikossa roskaantumisen ja otamme mielellämme ilmoituksia vastaan, sanoo Toni.

- Haitankärsijä voi kääntyä meidän puoleemme, hän saa tukea meiltä, täydentää ympäristösuunnittelija Risto Koljonen ja mainitsee jätteen, pölyn, savun ja melun yleisiksi tarkastusten syiksi.

Kokkolan kaupungin ympäristöpalveluihin soitetaan myös hoitamattomista pihista tai lintujen ruokinnasta.

- Me hoidamme roskaantumistapaukset. Jos on kyse hoitamattomasta pihasta, neuvon asiakkaita kääntymään rakennusvalvonnan puolelle. He voivat puuttua asiaan syyskatselmuksen yhteydessä, kertoo Risto.

- Lintujen ruokinta on taloyhtiön sisäinen asia. Taloyhtiö määrää lintujen ruokintapaikat ja voi myös kieltää sen, lisää Toni.

Ympäristöpalvelut tekee myös yhteistyötä Pohjanmaan jätelautakunnan kanssa.

- Hoidamme jätetuon valvontaan liittyvät asiat, esimerkiksi jätteen sijoittamisen ja liittymisen järjestettyyn

jättekuljetukseen, kertoo Risto ja mainitsee esimerkkinä, että jätetuon määrysten mukaan jätteen sijoittaminen ei saa sijoittua avattavan ikkunan alle.

Ympäristöpalveluiden työntekijät saavat siis monenlaisia yhteydenottoja asiakkailta tarkastusten yhteydessä.

- Maalaisjärjellähän täällä pärjää parhaiten, keskustelemme asiakkaan kanssa ja sovimme jatkosta. Etenemme askel kerrallaan, lopettaa Toni.

PIA GRANKVIST

Jätetuon viranomaistehtävät

Jätetuon määrysten laatiminen

POHJANMAAN JÄTELAUTAKUNTA

- hyväksyy kotitalouksien maksut
- käsittelee anomukset pidennetyistä tyhjennysvälistä
- hyväksyy ilmoitukset yhteisistä jätetuonista

Jätetuon valvontatehtävät

KUNNAN YMPÄRISTÖSIHTEERI

(Kokkolassa kaupungin ympäristöpalvelut)

- käsittelee ilmoitukset roskaantumisen
- valvoo jätelain ja jätetuon määrysten noudattamista

Jätetuon palvelutehtävät

EKOROSK

- hoitaa yhdyskuntajätteen hyödyntämisen ja käsittelyn
- laskuttaa kotitalouksien maksut
- antaa jäteneuvontaa

Insamling av bärbara ackumulatörer och batterier

Producentansvaret för batterier och ackumulatörer trädde i kraft i Finland 26.9.2008. Detta betyder att förutom Ekorosk tar även affärer som säljer batterier och mindre ackumulatörer i fortsättningen emot batterier och mindre ackumulatörer som tagits ur bruk. Ekorosk har slutit avtal om återvinning av batterier med Nera, Nordic Electronics Recycling Association. För återvinning av ackumulatörer samarbetar Ekorosk med Ekokem.

Inom lagstiftningen skiljer man på tre olika typer av batterier och ackumulatörer: bärbara batterier och ackumulatörer, industribatterier och – ackumulatörer och fordonsbatterier och – ackumulatörer.

Finger- och andra batterier samt fristående ackumulatörer från elapparater, oberoende av märke eller ursprungligt köpställe, kan alltså gratis returneras till affären. Vid Ekorosks ekopunkter finns det också ett separat kärl för batterier och mindre ackumulatörer. Fordonsbatterier och – ackumulatörer och elapparater bör man fortsättningsvis föra till återvinningsstationerna.

8,42

Vitsordet för Ekorosks verksamhet blev 8,42 i kundenkäten som genomfördes under sommaren. Medeltalet är högre än i föregående kundenkät för ett år sedan, då medeltalet blev 8,16. Kundenkäten genomfördes även denna gång av Centria, forskningsenheten vid Mellersta Öst-erbottens yrkeshögskola. Bland dem som lämnade in den bifogade tävlingskupongen lottades 3 matkorgar ut, här följer vinnarnas namn.

Matkorgarna vanns av **Marjo Luukkala**, Jakobstad **May Wiklund**, Karleby **Mikael Edström**, Bennäs

Marjo Luukkala hämtade sin matkorg från Ekorosks kontor i Pirilö.

- Det här var en positiv över-

Caroline Ljung och Dan Ahlund på Centria drar de tre vinnarna bland dem som lämnade in tävlingskupongerna när de svarade på kundenkäten.

raskning. Jag har aldrig vunnit något tidigare, sa hon och konstaterade att hon har en positiv

bild av Ekorosk.

- Det är bra betjäning på återvinningsstationen i Pirilö. Det

är enda stället i stan där man får hjälp utan att själv be om det, säger Marjo.

Bioavfallet bättre sorterat

Den plockanalys av hushållsavfall som Ekorosk årligen genomför visade, att sorteringen av hushållens bioavfall har förbättrats med tre procentenheter till 82,3 procent jämfört med fjol-årets resultat. I höstens plockanalys var bioavfallet (svarta påsen) för första gången bättre sorterat än energiavfallet (ljusa påsen).

De största problemen vid sorteringen av bioavfall förorsakas av fuktiga och kladdiga

plastförpackningar. I påsen för bioavfall bör det finnas enbart biologiskt nedbrytbart avfall. Alla förpackningsplaster och plastaskar hör hemma i påsen för energiavfall oberoende av hur kladdiga och smutsiga de är. Man kan förstås skölja ur dem för att undvika lukt, men det är inte nödvändigt.

Ännu slinter det in litet biologiskt nedbrytbart avfall bland energiavfallet, det biologiskt nedbrytbara avfallet borde sätas i påsen för bioavfall. I en-

ergiavfallet hittades också små mängder av textilier. Textilerna hör hemma bland deponiavfallet och bör alltså föras till återvinningsstationen.

Plockanalysen visar att värmeljuskoppar, aluminiumfolier, blöjor, kaffesump och textilier är svårsorterade. Värmeljusen och aluminiumfolie bör läggas i metallinsamlingen medan blöjor och kaffesump igen hör till bioavfallet.

Bland de ljusa och svarta påsarna hittades också en del

löst avfall som t.ex. lysrör och trädgårdsmöbler. Sådana sopor kan lätt förorsaka stopp i sorteringsanläggningen och direkt farliga situationer för processkötarna eftersom de då blir tvungna att plocka bort det främmande materialet från det övriga avfallet som är packat i påsar. Sorteringsanläggningen är planerad för avfall som är packat i plastpåsar.

Roskisprydnad

Varax Oy säljer självhäftande "kläder" till hushållens soptunnor. Roskiskollektionen är blomrig och tål olika väderleksförhållanden och solljus. Det här är ett enkelt sätt att piffa upp soptunnan på. Soptunnan står ju ofta på en synlig plats på gårdsplanen och är därför det första

gästerna ser. De självhäftande prydnaderna passar också till Biolan kompostorer.

Roskisprydnaderna finns i 12 olika motiv och de kan beställas från Varax' nätbutik på adressen www.varax.fi. Priset för ett set är 25 € + postavgift 7,90. I setet ingår 4 självhäftande vinyldekal av hög kvalitet, en

skrapa och bruksanvisning. Om du har en hyrd soptunna måste du be avfallstransportören om lov förrän du pyntar soptunnan.

Vinn en egen rosprisprydnad!

Ekorosk utlyser nu en tävling, i vilken vi efterlyser den snyggaste förvaringsplatsen för soptunnan inom Ekorosks verksamhetsområde. Skicka in ett foto på din rosprisförvaring senast 31.3.2009 per e-post till adressen pia.grankvist@ekorosk.fi eller per post till Ab Ekorosk Oy, Spituholmsvägen 90, 68600 Jakobstad. Vinnaren får välja en egen rosprisprydnad och fotot på det vinnande bidraget publiceras i vårens nummer av kundtidningen.

DELTA I VÄRMELJUSJAKTEN!

Ekorosk ordnar värmeljussjakten under tiden 1 december 2008 - 2 mars 2009. Alla lågstadielklasser inom Ekorosks verksamhetsområde kan delta. Anmälningar till adressen pia.grankvist@ekorosk.fi. Meddela också antalet elever på klassen. Aluminiumkopporna samlas in under tävlingstiden och senast 2.3.2009 meddelas hur många aluminiumkoppor man samlat in.

Ekorosk deltog i Kulturkarnevalen

Under Kulturkarnevalen i Jakobstad i augusti ordnades en workshop i skräpkonst i samarbete med Ekorosk. Avsikten var att göra konst av skrot. Workshopen leddes av konstnären Simon Gripenberg. Deltagarna hade fria händer under skapelseprocessen. I workshopen deltog 13

unga från hela Svenskfinland. Resultatet av deras arbete visades upp för allmänheten under den sista dagen av Kulturkarnevalen.

Kulturkarnevalen ordnades av FSS, Finlands Svenska Skolungdomsförbund r.f., i Jakobstad 4-7.8.2008. Kulturkarnevalen är en motsvarighet till

Stafettkarnevalen inom kulturrens område. Den riktar sig till ungdomar på andra stadiet som samlas i några dagar och deltar i workshops med olika teman. I motsats till Stafettkarnevalen ordnas det inga tävlingar under Kulturkarnevalen.

Man kan tillverka skor av tomma kaffepaket och läskburkar. Konstnären heter Liisa Wickström, är 17 år och hemma från Uleåborg.

Miljömärket Svanen bäst i världen

Miljömärket "Svanen", som etablerades av Nordiska ministerrådet 1989, har precis blivit utnämnt till ett av världens bästa miljömärken i konkurrens med bland andra EU:s "Blomman" och det nyzeeländska miljömärket.

Det är företaget Environmental Resources Management som å brittiska miljöministeriets vägnar har analyserat standarder och metoder bland miljömärken världen över för att hitta de märken som bäst säkrar hållbarhet i produktionen.

Man har gjort en utvärdering av 207 standarder och produktöversikter världen över för att ta fram de mest grundliga certifieringssystemen, och fyra miljömärken har valts ut som de bästa: Nordiska ministerrådets "Svanen", Tysklands "Blå ängeln", Nya Zeelands "Environmental Choice", och EU:s "Blomma".

Källa: Pressmeddelande från Nordiska Ministerrådet 14.10.2008

Ny återvinningsstation i Ullava

Ekorosk tar i bruk ännu en återvinningsstation då Ullava kommun blir en del av Karleby fr.o.m. årsskiftet. Återvinningsstationens öppettider utökas och kunderna slipper betala för det avfall de levererar till stationen.

Ullava öppen andra och fjärde tisdagen i månaden kl. 14-18

Nya öppettider

Öppettiderna på återvinningsstationerna ändras fr.o.m. årsskiftet i Kaustby och Räyrinki. De är följande:

Kaustby måndagar och onsdagar kl. 14-18, sista lördagen i månaden kl. 10-13

Räyrinki första och tredje tisdagen i månaden kl. 14-18

Deponin vid Storkohmo i Karleby får ändrade öppettider fr.o.m. årsskiftet

Storkohmo 1.4-30.9. kl. 7-18
1.10-31.3. kl. 7-16

Biogas av slam

Avloppsreningsverket i Karleby ska förnyas. Samtidigt förnyas också behandlingen av det slam som kommer från slambrunnar och slutna brunnar som hör till Ekorosks ansvar. Ett modernt biogaskraftverk planeras för bådas behov. Bakgrunden för det gemensamma projektet är be-

hovet av en kontrollerad och förnuftig behandling av slambrunnsslam och avloppsvatten som uppstår på området. Projektet gör det möjligt att återvinna slammet på ett förnuftigt sätt. Biogaskraftverket producerar miljövänlig energi av slammet och tar samtidigt kraven som lagstiftningen ställer i be-

aktande.

Biogaskraftverket ska ta emot och behandla slam från avloppsreningsverk och slam från slambrunnar och slutna brunnar. Största delen av det slam som skulle komma till anläggningen kommer redan till Karleby stads avloppsreningsverk. Dessutom kan man ta

emot slam från industrin. Anläggningen skulle behandla ca 80 500 - 95 500 ton/år beroende på vilket alternativ som förverkligas.

Biogaskraftverket och de tillstånd som krävs måste föregås av en miljökonsekvensbedömning enligt lagen om MKB. Som stöd för utvärde-

ringen gör Pöyry Environment ett MKB-program. Arbetet med MKB-programmet har inlett och miljökonsekvenserna av projektet utvärderas på det sätt som lagen kräver. Enligt den preliminära tidtabellen blir MKB-programmet klart i januari 2009 och MKB-utlåtandet sommaren 2009.

Kannettavien akkujen ja paristojen keräys

■ Paristoja ja akkuja koskeva tuottajavastuu astui voimaan Suomessa 26.9.2008. Paristoja ja pienakkuja myyvät kaupat sekä Ekorosk vastaanottavat jatkossa käytöstä poistuneet paristot ja pienakut. Ekorosk on tehnyt paristojen hyötykäytön osalta sopimuksen Pohjoismaiden Elektroniikkakierrätysyhdistyksen kanssa ja akkujen hyötykäytön osalta Ekokemin kanssa.

Lainsäädännössä paristot ja akut jaetaan kolmeen tyyppiin: kannettavat paristot ja akut, teollisuusparistot ja -akut sekä ajoneuvoparistot ja -akut.

Kauppoihin voi maksutta palauttaa sormi- ja muut paristot sekä sähkölaitteiden irtoakut riippumatta niiden merkistä tai alkuperäisestä ostopaikasta. Myös Ekorosk jatkaa paristojen ja pienakkujen vastaanotto ekopisteissä, joissa on näille oma astia. Ajoneuvoparistot ja -akut sekä sähkölaitteet tulee edelleen toimittaa hyötykäyttöasemille.

Romusta taidetta Ekoroskin avulla

Pietarsaarella järjestettiin Kulturkarnevalen-nimisen opiskelijatapahtuman elokuun alussa, sen aikana järjestettiin useita workshoppeja, joista yhdessä luotiin ns. romutaidetta yhteistyössä Ekoroskin kanssa. Romusta luotiin taidetta taiteilija Simon Gripenbergin johdolla. Rajana oli vain osallistujien oma mielikuvitus. Yleisö sai ihailta työn tuloksia Kulturkarnevalenin päättäjäispäivänä.

Kulturkarnevalen on FSS:n, Finlands Svenska Skolungdomsförbundetin r.y:n, järjestämä vuosittainen tapahtuma, joka järjestettiin Pietarsaarella tänä vuonna. Kulturkarnevalen on suunnattu kaikille ruotsinkielisille toisen asteen opiskelijoille ja kerää joka vuosi noin 600 nuorta. Tapahtuma koostuu erilaisista kulttuuriaiheisista workshoppeista, joissa harjoitetaan esim. capoeiraa, beatboxingia, korujen valmistamista ja kirjallisuutta.

Oululainen Liisa Wickström kerää romua Ekoroskilla romutaiteen workshoppi varten.

Joutsen-ympäristömerkki maailman paras

■ Pohjoismaiden ministerineuvoston vuonna 1989 perustama Joutsen-ympäristömerkki on juuri valittu yhdeksi maailman parhaista ympäristömerkeistä. Joutsenen kilpakuoppineina olivat muun muassa EU-Kukka ja Uuden-Seelannin ympäristömerkki.

Maailman ympäristömerkin standardeja ja menetelmiä on analysoinut Environmental Resources Management -yritys Englannin ympäristöministeriön toimeksiannosta. Tavoitteena on ollut löytää merkit, jotka parhaiten takaavat tuotannon olevan kestävä kehityksen mukaista.

Tutkimuksessa on arvioitu 207 standardia ja tuoteluetteloa kaikkein perusteellisimpien sertifiointijärjestelmien löytämiseksi. Parhaimmiksi todettiin neljä ympäristömerkkiä: Pohjoismaiden ministerineuvoston Joutsenmerkki, Saksan Blä Engel, Uuden-Seelannin Environmental Choice ja EU-Kukka.

Lähde: Pohjoismaiden ministerineuvoston tiedote 14.10.2008

Lietteestä biokaasua

Kokkolan jätevedenpuhdistamoalla ollaan uusimassa ja samassa yhteydessä uudistetaan myös Ekoroskin vastuulla olevien sako- ja umpikaivolietteen käsittely nykysteknikan mukaisesti biokaasulaitoksella. Yhteisen biokaasulaitoshankkeen lähtökohtana on tarve alueella muodostuvien sakokaivo- ja jätevesilietteen hallittuun ja järkevään käsittelyyn jätelain määräysten mukaisesti. Lisäksi hanke mahdollistaa lietteiden hyötykäytön. Biokaasulaitoksessa tuotetaan lietteestä energiaa mädätyksellä ympäristöystävällisesti sekä lainsäädännöt asettamat vaatimukset huomioiden.

Biokaasulaitos vastaanottaa ja käsittelee alueella muodostuvia yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden lietteitä sekä sako- ja umpikai-

volietetteitä. Pääosa laitokselle tulevista lietteistä syntyy jo nyt Kokkolan jätevedenpuhdistamolla. Näiden lisäksi laitokseen varaudutaan ottamaan vastaan teollisuuslietteitä. Käsiteltäviä lietteitä laitokseen tulee arviolta 80 500 – 95 500 tn/a hankevaihtoehdosta riippuen.

Biokaasulaitoksen toiminnan aloittaminen ja siihen tarvittavien lupien hakeminen edellyttää ympäristövaikutusten arviointia YVA-lainsäädännön mukaisesti. Arviointityön tueksi Pöyry Environment Oy laati YVA-ohjelman. YVA-ohjelman laatiminen on alkanut ja hankkeen ympäristövaikutuksia arvioidaan lainsäädännön edellyttämässä laajuudessa. Alustavan aikataulun mukaisesti YVA-ohjelma valmistuu tammikuussa 2009 ja YVA-lausunto kesällä 2009.

Uusi hyötykäyttöasema Ullavaan

■ Ekorosk saa uuden hyötykäyttöaseman kun Ullava liittyy Kokkolaan vuodenvaihteessa. Aseman aukioloajat laajenevat ja tavaran toimittaminen asemalle muuttuu maksuttomaksi. Aseman aukioloajat ovat seuraavat.

Ullava Kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina klo 14-18

Uudet aukioloajat

Seuraavien hyötykäyttöasemien aukioloajat muuttuvat vuodenvaihteen jälkeen. Alla esittelemme uudet aukioloajat.

Kaustinen Maanantaisin ja keskiviikkoisin 14-18, kuukauden viimeisenä lauantaina klo 10-13

Räyriki Kuukauden 1. ja 3. tiistai klo 14-18

Storkohmon loppusijoitusalueen aukioloajat muuttuvat myös.

Storkohmo 1.4.-30.9. klo 7-18
1.10.-31.3. klo 7-16

OSALLISTU TUIKKUJAHTIIN!

Ekorosk järjestää tuikkujahdin 1. joulukuuta 2008 - 2. maaliskuuta 2009. Kaikki Ekoroskin toiminta-alueella toimivat ala-asteluokat voivat osallistua. Ilmoittautumiset osoitteeseen pia.grankvist@ekorosk.fi. Ilmoittakaa myös luokan oppilasmäärä. Luokka kerää kilpailuajana tuikkujen alumiinikuppeja ja ilmoittaa viimeistään 2.3.2009 keräämänsä alumiinikuppien määrän.

Marjo haki tyytyväisenä ruokakorinsa Ekoroskilta, tarkoitus oli lähteä suoraan kotiin herkuttelemaan.

8,42

Ekoroskin toiminnan keskiarvoksi tuli 8,42 kesällä suoritetussa asiakastytyväisyyskyselyssä. Keskiarvo on korkeampi kuin vuosi sitten tehdyssä asiakastytyväisyyskyselyssä, silloin keskiarvoksi tuli 8,16. Keskipohjanmaan ammattikorkeakoulun tutkimusyksikkö, Centria, suoritti tämänkin kyselyn. Kilpailukuponkien jättäneiden kesken arvottiin 3 ruokakoria, voittajien nimet seuraavassa.

Ruokakorien voittajat
Marjo Luukkala, Pietarsaari
May Wiklund, Kokkola
Mikael Edström, Pännäinen

Marjo Luukkala haki ruokakorinsa Ekoroskin Pirilön toimistosta.

- Tämä oli hauska yllätys. En ole ikinä voittanut mitään, hän kertoi ja totesi, että hänellä on myönteinen kuva Ekoroskilta.

- Hyötykäyttöasemalla saa hyvää palvelua. Se on kaupungin ainut paikka, jossa saa apua pyytämättä, sanoo Marjo.

Biojätteen lajittelu parantunut

Ekoroskin vuosittaisessa poiminta-analyysissä selvisi, että biojätteen lajittelu on parantunut kolmella prosenttiyksiköllä viime vuotisesta tuloksesta 82,3 prosenttiin. Syksyllä tehdyssä poiminta-analyysissä biojäte (musta pussi) oli ensimmäistä kertaa paremmin lajiteltu kuin

energiajäte (vaalea pussi).

Suurimmat ongelmat biojätteen lajittelussa aiheuttavat kosteat ja tahmeat pakkausmuovit ja -rasiat. Biojätteeseen kuuluu vain biohajoava jäte. Kaikki pakkausmuovit ja -rasiat kuuluvat energiajätteeseen riippumatta siitä kuinka tahmeita ne ovat. Niitä voi tietenkin huuhtoa ha-

jujen välttämiseksi, mutta se ei ole välttämätöntä.

Energiajätteeseen sekaantuu edelleen jonkun verran biohajoavaa jätettä, joka kuuluu laittaa biojätteeseen. Energiajätteestä löytyi myös pieni määrä tekstiilejä. Tekstiilit kuuluvat loppusijoitettavaan jätteeseen.

Hankalasti lajiteltavia tava-

roita ovat tuikut, alumiinifolio, vaipat, kahviporo ja tekstiilit. Tuikut ja alumiinifolio kuuluvat metallijätteeseen, kun taas vaipat ja kahviporo kuuluvat biojätteeseen. Tekstiilit kuuluu viedä hyötykäyttöasemalle loppusijoitettavaan jätteeseen.

Kotitalousjätteen mustien ja vaaleiden pussien seasta löytyy

välillä myös irtoneista jätettä kuten esimerkiksi loisteputkia ja puutarhakalusteita. Ne voivat aiheuttaa tukkeutumia optisessa lajittelulaitoksessa ja vaaratilanteita kun prosessinhoitajat joutuvat poimimaan niitä pois muovipussien seasta. Optinen lajittelulaitos on suunniteltu lajittelemaan pussitettua jätettä.

Roskiskoriste

Varax Oy myy rosiskoristetarroja kotitalouksien jätteastioihin. Tarrat ovat kukka-aiheiset, ja ne kestävät eri sääolosuhteet ja auringon säteilyä. Tämä on yksinkertainen tapa koristaa jätteastiaa. Se on usein näkyvässä paikassa pihalla ja vieraiden ensimmäinen kohtaama näky. Tarrat sopivat myös Biolanin kompostoreihin.

Tarroja on kaksitoista eri aiheista ja ne ovat saatavana Varaxin nettikaupasta osoitteesta www.varax.fi. Niiden hinta on 25 €/setti + postituskulut 7,90. Settiin kuuluu neljä itseliimautuvaa korkealaatuista vinyylitarraa, lasta ja asennusohjeet. Jos sinulla on vuokrasasia, sinun pitää kysyä lupaa jätteenkuljetusfirmalta ennen kuin asennat tarran astiaasi.

Voita rosiskoriste omaksi

■ Ekorosk julistaa kilpailun, jolla haetaan kaunein jätteastian säilytyspaikka Ekoroskin toiminta-alueella. Lähetä kuva jätteastian säilytyspaikastasi viimeistään 31.3.2009 joko sähköpostitse osoitteeseen pia.grankvist@ekorosk.fi tai postitse osoitteeseen Ab Ekorosk Oy, Launisaarentie 90, 68600 Pietarsaari. Voittaja saa valitsemansa rosiskoristetarran ja voittajan kuva julkaistaan kevään asiakaslehdessä.

Ansvarig utgivare / Vastaava julkaisija
Olli Ahllund, Ab Ekorosk Oy
Spituholmsvägen 90,
68600 Jakobstad
Launisaarentie 90,
68600 Pietarsaari
(06) 781 4500
Fax (06) 781 4529

Redaktionsråd / Toimitusneuvosto
Pia Grankvist, Olav Hansén,
Sonja Frilund, Camilla Enell

Produktion / Tuotanto
Pia Grankvist, Ab Ekorosk Oy

Översättare / Kielenkääntäjä
Sonja Frilund, Ab Ekorosk Oy

Projektledare / Hankkeenvetäjä
Pia Grankvist, Ab Ekorosk Oy

Layout
Elina Korpiaho, Art-Print Oy

Tryckeri / Painopaikka
Art-Print 2008

Har du en gammal mobiltelefon hemma?

Vi har frågat folk i Oravais om de har en mobiltelefon hemma som de inte använder, och hur de skulle sortera den om de vill göra sig av med den. Mobiltelefonen är ett redskap som finns i alla hushåll, den är liten och tar inte mycket plats. Chansen är alltså stor att den blir liggande där hemma eller sorteras på ett miljöfärdigt sätt. Men våra aningar kom på skam, de flesta skulle föra den återvinningsstationen, vilket är helt rätt. Även om de flesta inte visste i vilket kärl de skulle lägga den i på återvinningsstationen, så kan vår personal visa dem att mobiltelefonen hör hemma i elektronikinsamlingen, efter att batteriet avlägsnats.

Ingrid Vest

- Jo, jag har nog en mobiltelefon där hemma.
- Ska den inte föras till återvinningsstationen?

- Kyllä, on minulla kännykkä kotona.
- Eikö se tule viedä hyötykäyttöasemalle?

Anna Sirén

- Ja, det har jag.
- I elektronik.

- On minulla.
- Se on sähköromua.

Monica Jakobsson

- Jag har nog en, men jag vill ha den kvar, eftersom jag har saker på minneskortet som jag behöver.
- Jag skulle föra den till återvinningsstationen.

- On minulla vanha kännykkä, mutta haluan säilyttää sen, koska minulla on tärkeitä tietoja muistikortilla, joita tarvitsen.
- Veisin sen hyötykäyttöasemalle.

Nils Åstrand

- Nä, det har jag inte nu.
- Ingen aning.

- Ei, tällä hetkellä ei ole.
- Siitä minulla ei ole aavistusta.

Sture Åman med hunden Vanilja/ ja Vanilja-koira

- Ja, det har jag.
- Jag skulle föra den till elektronikinsamlingen vid återvinningsstationen.

- Kyllä, on minulla.
- Veisin sen hyötykäyttöasemalle, se on sähkö- ja elektroniikkaromua.

Löytyykö teidän kotoanne vanha kännykkä?

Kävimme Oravaisissa ja kysyimme ihmisiltä, onko heillä kännykkä kotona, jota ei enää käytetä sekä miten he laittelisivat sen. Kännykkä on jokamiehen väline, se on pieni ja helppo säilyttää. On siis hyvinkin mahdollista että vanha kännykkä jää johonkin nurkkaan lojumaan tai että se hävitetään sopimattomalla tavalla. Mutta olettamuksemme osoittautui

vääräksi. Useimmat vastaajista veisivät kännykensä hyötykäyttöasemalle, siis oikeaan paikkaan. Mutta suurin osa vastaajista ei tiennyt, mihin hyötykäyttöaseman astiaan se kuuluu laittaa. Meidän henkilökuntamme osaa kertoa, että kännykkä on sähkö- ja elektroniikkaromua, kun siitä on paristo poistettu.

Ren natur, välvårdad miljö - vem övervakar?

Vi föreställer oss, att du en vacker morgon går ut med hunden på promenad i skogen. Du släpper loss hunden och ser den snabbt försvinna mellan träden lockad av nya, spännande dofter. Plötsligt hör du hunden yla av rädsla och smärta. Du följer hundens ljud till en glänta, din hund har fastnat i en taggträdsrulle. Någon har dumpat all slags skrot och bråte i gläntan. Skrotet i skogen blev ödesdigert för din hund.

- Metallskröt och annat "större" avfall bör föras till en återvinningsstation. Då ett fall av nedskräpning uppdragas utreder vi vem nedskräparen är, säger miljöplanerare Toni Uusimäki vid Karleby stads miljöavdelning. Den som skräpat ner åläggs att städa upp efter sig inom utsatt tid. Avfall får alltid föras till Ekorosks återvinningsstation.

- Vi får ett par samtal gällande nedskräpning varje vecka och vi tar gärna emot anmälningar, säger Toni.

- Den som drabbats kan vända sig till oss, vi kan hjälpa till, tillägger miljöplanerare Risto Koljonen, och nämner avfall, damm, rök och buller som vanliga orsaker till granskning.

Karleby stads miljöavdelning får också samtal om

dåligt skötta gårdsplaner och om matning av fåglar.

- Vi har hand om nedskräpningsfallen. Om det är frågan om misskött tomter, råder jag kunderna att vända sig till byggnadsinspektionen. De kan ta tag i ärendet i samband med höstinspektionen, berättar Risto.

- Matningen av fåglar är en intern sak för bostadsbolagen. Bostadsbolaget bestämmer självt om ev. matningsplatser för fåglar, men kan också förbjuda matningen helt, tillägger Toni.

- Miljöavdelningen samarbetar också med Österbottens avfallsnämnd. Vi ansvarar för saker som rör övervakningen av avfallshanteringen, t.ex. placeringen av sopkärl och anslutning till ordnad avfallstransport, berättar Risto och nämner t.ex. att ett avfallskärl inte får placeras under ett fönster, som går att öppna.

- Miljöavdelningens anställda får också ta emot många olika slags kommentarer av kunderna i samband med granskningar. Med sunt bondförnuft kommer man längst, vi diskuterar med kunden och kommer överens om fortsättningen. Vi tar ett steg i taget, avslutar Toni.

PIA GRANKVIST

MYNDIGHETSUPPGIFTER INOM AVFALLSHANTERINGEN

Avfallshanteringsbestämmelser

ÖSTERBOTTENS AVFALLSNÄMND

- fastställer hushållens avfallsavgifter
- behandlar ansökningar om förlängd tömningsintervall
- godkänner anmälningar om gemensamt avfallskärl

Övervakningsuppgifter

KOMMUNENS MILJÖSEKRETERARE

(i Karleby stadens miljöavdelning)

- behandlar anmälningar om nedskräpning
- övervakar att avfallslagen och avfallshanteringsbestämmelserna efterlevs

Serviceansvar

EKOROSK

- sköter återvinning och behandling av samhällsavfall
- fakturerar hushållens avgifter
- ger avfallsinformation